

УДК 612.821.3+37.015.311+378.147

DOI <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2026.1.16029>**Ірина Лембрик**ORCID <https://orcid.org/0000-0001-7584-7407>**Ірина Рачкевич**ORCID <https://orcid.org/0000-0002-1313-2200>**Тетяна Шатинська**ORCID <https://orcid.org/0009-0002-9932-0145>*Івано-Франківський національний медичний університет***ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА АКАДЕМІЧНА УСПІШНІСТЬ
У ВИЩОМУ МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ: ЧИННИКИ РОЗВИТКУ
ТА ВЗАЄМОВПЛИВ****Iryna Lembryk, Iryna Rachkevych, Tetiana Shatynska***Ivano-Frankivsk National Medical University***EMOTIONAL INTELLIGENCE AND ACADEMIC SUCCESS
IN A HIGHER MEDICAL INSTITUTION: DEVELOPMENT FACTORS
AND INTERACTIONS**

Анотація. У сучасних умовах реформування вищої медичної освіти дедалі більшої актуальності набуває розвиток надпрофесійних компетентностей майбутнього лікаря, серед яких визначальну роль займає емоційний інтелект. Саме він визначає здатність здобувачів освіти до ефективної міжособистісної взаємодії, саморегуляції в умовах високого психоемоційного навантаження, клінічної невизначеності та відповідальності за життя і здоров'я пацієнтів. Аналіз наукових джерел останнього десятиліття засвідчує стійкий інтерес дослідників до проблеми впливу емоційного інтелекту на академічну успішність студентів-медиків, однак вітчизняні дослідження в цій сфері залишаються фрагментарними. Метою представленої роботи було проаналізувати вплив рівня розвитку емоційного інтелекту на академічну успішність студентів вищого медичного закладу освіти за результатами анонімного анкетування здобувачів освіти Івано-Франківського національного медичного університету.

У дослідженні взяли участь 435 студентів 4–6 курсів, що становило 69,27% від загальної кількості запрошених. Оцінка рівня емоційного інтелекту проводилася за допомогою короткого опитувальника з 10 запитань, який охоплював такі складники, як самоусвідомлення, розпізнавання емоцій інших, саморегуляція, емпатія та соціальні навички. Статистичне оброблення результатів здійснювали з використанням методів описової статистики та χ^2 -критерію Пірсона з рівнем значущості 0,05.

За результатами дослідження встановлено, що середній сумарний показник розвитку емоційного інтелекту у здобувачів освіти ІФНМУ становив $68,35 \pm 11,79$ бала з 90 максимально можливих, що відповідає задовільному рівню. Виявлено статистично значущий взаємозв'язок між рівнем емоційного інтелекту та академічною успішністю здобувачів освіти, а також вплив гендерного чинника, з вищими показниками у студенток. Найбільш сформованими виявилися здатність до усвідомлення власних емоцій та емпатійність, водночас навички емоційної саморегуляції, вираження власних почуттів і підтримки інших у стресових ситуаціях продемонстрували нижчі показники. Отримані результати підтверджують доцільність цілеспрямованого розвитку емоційного інтелекту в процесі безперервної медичної освіти та можуть бути використані для оптимізації навчально-методичних матеріалів і впровадження освітніх інтервенцій, спрямованих на підвищення академічної успішності та професійної готовності майбутніх лікарів.

Ключові слова: емоційний інтелект; студенти-медики; медична освіта; емпатія; самосвідомість; соціальна свідомість; управління стосунками.

Abstract. In the context of ongoing reforms in higher medical education, the development of supra-professional competencies of future physicians is becoming increasingly relevant, with emotional intelligence playing a dominant role among them. Emotional intelligence determines students' ability to engage in effective interpersonal interaction, maintain self-regulation under conditions of high psycho-emotional load, clinical uncertainty, and responsibility for patients' life and health. An analysis of scientific publications over the past decade demonstrates a sustained research interest in the impact of emotional intelligence on the academic performance of medical students; however, domestic studies in this field remain fragmented. The aim of this study was to analyze the influence of the level of emotional intelligence on academic achievement of students in a higher medical education institution based on the results of an anonymous survey of students of Ivano-Frankivsk National Medical University.

The study involved 435 students of the 4th–6th academic years, representing 69.27% of the total number invited to participate. The level of emotional intelligence was assessed using a brief 10-item questionnaire covering key components such as self-awareness, recognition of others' emotions, self-regulation, empathy, and social skills. Statistical analysis was performed using descriptive statistics and Pearson's chi-square (χ^2) test with a significance level of 0.05.

The results showed that the mean total score of emotional intelligence among IFNMU students was 68.35 ± 11.79 out of a maximum possible 90 points, corresponding to a satisfactory level. A statistically significant association was identified between the level of emotional intelligence and students' academic performance, as well as the influence of gender, with higher indicators observed among female students. The most developed components were awareness of one's own emotions and empathy, whereas emotional self-regulation, expression of personal feelings, and the ability to support others in stressful situations demonstrated comparatively lower levels. The obtained findings confirm the feasibility of targeted development of emotional intelligence within the framework of continuous medical education and may be used to optimize educational and methodological materials and to implement educational interventions aimed at improving academic performance and professional readiness of future physicians.

Key words: emotional intelligence; medical students; medical education; empathy; self-awareness; social awareness; relationship management.

Вступ. Аналіз наукових праць за останнє десятиліття засвідчив неухильний інтерес до вивчення впливу емоційного інтелекту на академічну успішність студентів-медиків як в аудиторії, так і поза нею (волонтерські проекти, гуманітарні місії, чергування в стаціонарі), визначаючи результативність соціальної та професійної взаємодії майбутнього медичного працівника (Chalyi, 2025; Fedorchenko et al., 2024; Hatamnejad et al., 2023; Maity et al., 2025; Rehman et al., 2021).

До складників емоційного інтелекту, які безпосередньо належить розвивати в процесі безперервного навчання фахівця, відносять: самоусвідомлення (розуміння власних емоцій та почуттів інших), саморегуляцію (управління власними емоціями у складних клінічних ситуаціях, у тому числі пов'язаних зі щоденним ризиком для життя та здоров'я), соціальні навички (побудова взаємовідносин з однокурсниками та викладачами, пацієнтами та їхніми батьками/родичами) (Alvi et al., 2023; Kolenko et al., 2019; Sahney et al., 2024; Suprun, 2024; Toriello et al., 2022).

Зауважимо, що дослідження у сфері емоційного інтелекту проводяться в різних напрямках фахівцями багатьох спеціальностей; проте його вплив на академічну успішність у вищій медичній школі залишається недостатньо вивченим (Hashmi et al., 2024; Horne et al., 2024; Panasenko, 2025; Shah, 2021; Shrivastava et al., 2022).

Мета дослідження – проаналізувати вплив емоційного інтелекту на академічну успішність у закладах вищої медичної освіти, за результатами анкетування здобувачів освіти ІФНМУ.

Методи дослідження. З 628-ми студентів 4-6-х курсів Івано-Франківського національного медичного університету, до яких ми звернулися з пропозицією узяти участь в оцінці ступеню емоційного інтелекту, 435 погодилися взяти участь і пройшли анонімне анкетування за допомогою швидкого тесту з 10 запитань у режимі анонімності (Google- форма). Таким чином, рівень залученості здобувачів освіти до нашого дослідження становить 69,27%.

Розподіл оцінок у балах становив від 0 до 10. При цьому оцінка в балах від 0 до 4 – наявність

ознаки/критерію/симптому; 5–6 – часткова наявність ознаки/критерію/симптому; 7–8 – відсутність ознаки/критерію/симптому; 9–10 – повна відсутність ознаки/критерію/симптому.

Згідно з результатами анкетування, середній бал розвитку емоційного інтелекту становив 68,35 (стандартне відхилення 11,79) з максимально можливого балу – 90. Розподіл середнього балу, стандартного відхилення, та частоти відповідно до факторів впливу на емоційний інтелект, які нами досліджувалися, подано в таблиці 1.

Аналіз отриманих (зібраних) даних проведено за допомогою застосування MS Excel (Office 365). Для розуміння основних характеристик набору даних, виявлення закономірностей та розподілу, їх візуалізації в процесі дослідження використано методи описової статистики (таблиці, гістограми), середні значення показників та стандартні відхилення.

З метою перевірки, чи є дві окремі категоріальні змінні (ступінь розвитку емоційного інтелекту згідно з анкетною і стат'ю, а також рівень академічної успішності студентів) незалежними (тобто, чи не впливає одна на іншу), нами застосовувався статистичний тест « χ^2 на незалежність» з рівнем значущості 5% ($\alpha=0.05$). Знайдене значення χ^2 -квдрата порівнювали з критичним значенням із таблиці χ^2 -розподілу (з певними ступенями свободи) та визначали міру незалежності згаданих вище змінних.

Результати дослідження. Наводимо результати анкетування з покроковим аналізом запитань та статистичним обробленням даних (рис. 1).

Питання 1: У процесі навчання чи часто Ви усвідомлюєте емоції, які відчуваєте?

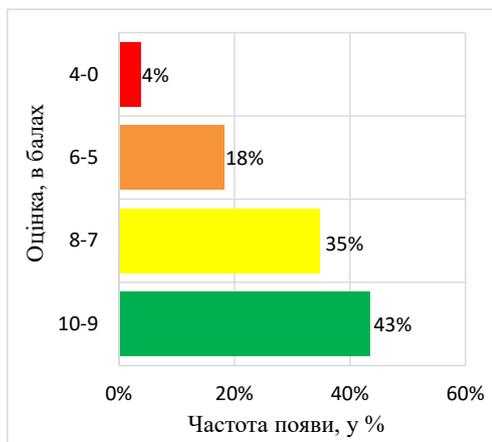
Як бачимо з наведених на гістограмі розподілу оцінок, під час відповіді на перше запитання анкети, 43% респондентів-представників старших курсів ІФНМУ усвідомлюють емоції, які так чи інакше виявляють у процесі навчання (кількість балів становила 9–10). Лише 4% студентів не розуміють суті свого емоційного стану, не навчилися правильно розуміти та трактувати свої емоції (кількість балів 4–0).

Питання 2: Чи помічаєте Ви емоції інших людей під час спілкування в процесі навчання?

Таблиця 1

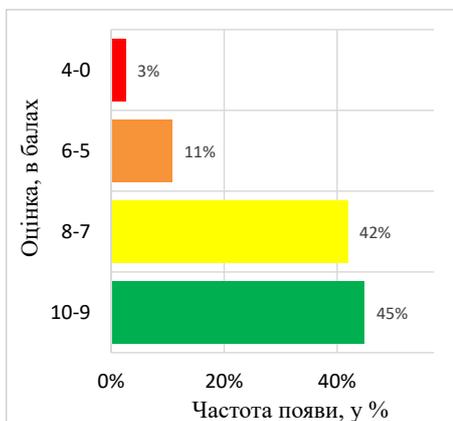
Вплив досліджуваних факторів на рівень розвитку емоційного інтелекту студентів ІФНМУ (n=435)

Фактори		Середній бал	Стандартне відхилення	Частота
Гендерний	Жінки (n=315)	68,43	11,25	73%
	Чоловіки (n=119)	68,15	13,15	27%
Успішності	Сер.оцінка ECTS – A, B, C (n=404)	68,62	11,43	93%
	Сер.оцінка ECTS – D, E, F (n=31)	64,97	15,69	7%
Місце здобування середньої освіти	Місто (n=308)	68,35	11,73	71%
	Село (n=84)	68,06	12,05	19%
	Селище міського типу (n=43)	68,97	11,67	10%
Локаційний	Івано-Франківська обл. (n=254)	69,57	12,07	58%
	Інші обл. (181)	66,65	11,20	42%

Оцінка
0 – ніколи не усвідомлюю;
10 – завжди повністю усвідомлюю

Рис. 1. Гістограма розподілу оцінок

Оцінка
0 – ніколи не звертаю уваги
10 – завжди помічаю

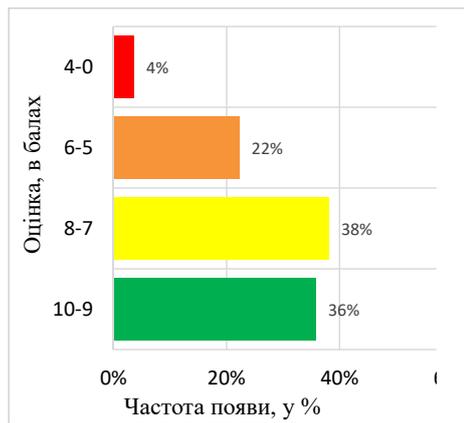
Рис. 2. Гістограма розподілу оцінок

Як бачимо з оприлюднених вище результатів (рис. 2), близько 60% респондентів, відповідаючи на це запитання, зазначили, що завжди уважні до думки оточення, та помічають їхні емоції в процесі соціальної взаємодії (кількість балів 10–9). 42% опитаних (а це майже половина) майже завжди помічають емоційні прояви інших (кількість балів 8–7). Лише 3% здобувачів освіти не виявили зацікавлення до думки та емоцій оточення, продемонструвавши байдужість та емоційну холодність.

Під час відповіді респондентів на це запитання було виявлено та статистично підтверджено вплив успішності в навчанні студентів ІФНМУ на ступінь розвитку емоційного інтелекту ($\chi^2=12,03 > \chi^2_{кр}=7,81$).

Питання 3: **Коли у Вас виникають певні емоції під час спілкування з іншими людьми, чи можете Ви визначити походження цих емоцій та їх причини** (рис. 3)?

Результати дослідження продемонстрували, що лише 38% студентів, які заповнювали анкети,

Оцінка
0 – ніколи
10 – практично завжди

Рис. 3. Гістограма розподілу оцінок

практично завжди здатні правильно зрозуміти вияви емоцій інших людей у процесі професійного (академічного) спілкування (кількість балів 8–7). 4% респондентів майже ніколи не можуть оцінити ступінь вияву та характер емоцій інших у процесі професійної комунікації (4–0 балів).

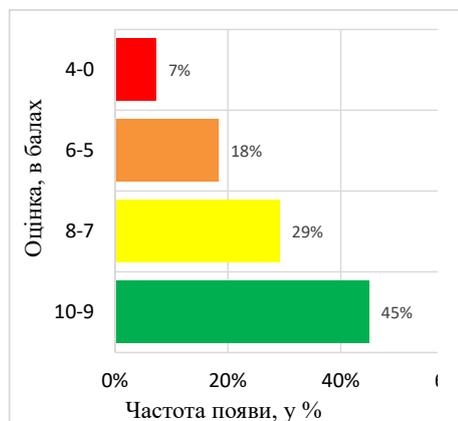
Під час відповіді на це запитання встановлено та підтверджено статистичну залежність академічної успішності та рівня розвитку емоційного інтелекту здобувачів освіти ($\chi^2=15,63 > \chi^2_{кр}=7,81$).

Питання 4: **У разі виникнення конфліктів з одногрупниками чи викладачами в процесі**

навчання чи можете Ви контролювати свої емоції (рис. 4)?

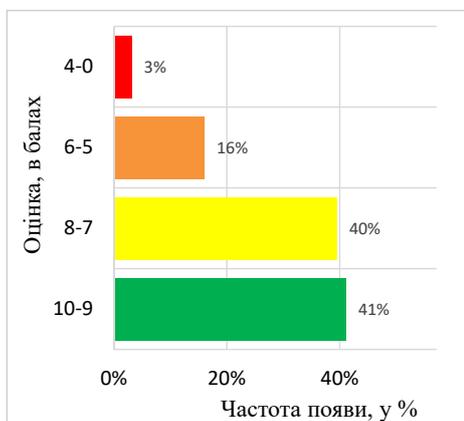
Щодо рівня контролю емоцій майже половина здобувачів освіти продемонструвала цілком задовільний контроль над емоціями в різних конфліктних ситуаціях з одногрупниками. Проте неконтрольованими свої емоції в процесі врегулювання конфлікту виявило до 7% студентів (кількість балів 4–0).

Питання 5: **Чи можете Ви зрозуміти емоції інших людей в процесі спілкування** (рис. 5)?

Оцінка
0 – Ніколи не контролюю
10 – Так, цілком контролюю

Рис. 4. Гістограма розподілу оцінок

Оцінка
0 – Зовсім не розумію
10 – Завжди вдається зрозуміти

Рис. 5. Гістограма розподілу оцінок

Гістограма розподілу оцінок під час відповіді на згадане вище запитання анкети засвідчила, що 41% респондентів майже завжди може правильно зрозуміти емоції інших (кількість балів 10–9), а кількість тих, хто не визначився в цьому питанні, сягнула 3% (4–0 балів).

Питання 6: Ви можете під час спілкування з іншими людьми висловити в повній мірі свої почуття чи емоції (рис. 6)?

Наведені на гістограмі дані засвідчили, що лише 28% опитаних нами студентів ІФНМУ може в повній мірі висловити свої емоції та почуття в процесі спілкування з іншими людьми. 15% здобувачів освіти вказали на відсутність емоцій та почуття в процесі соціальної та професійної взаємодії.

Питання 7: У разі стресових ситуацій чи можете Ви допомогти колегам справитися з їхніми емоціями (рис. 7)?

Аналіз розподілу оцінок відповіді на згадане вище запитання показав, що лише 27% здобувачів освіти старших курсів виявили здатність опанувати власні емоції під час стресу та допомогти іншим. На жаль, не всі опитані вказали під час анкетування свій статус та місце проживання (внутрішньо переміщені особи, військовослуж-

бовці тощо), тож не вважаємо наші результати достатніми для попередніх висновків.

На наш погляд, цей момент в опитуванні вказує на відносно низьку емоційну компетентність здобувачів освіти в ІФНМУ. Беззаперечним є той факт, що емоційна компетентність це – навичка, яка дозволяє розуміти, регулювати свої емоції, висловлювати їх та ефективно взаємодіяти з іншими людьми. Емоційна компетентність допомагає зберігати енергію, уникати імпульсивних дій та ухвалювати конструктивні рішення. Її можна розвивати за умови 6 простих кроків (1. Помітити та назвати емоцію; 2. Прийняти емоції та оцінити їх як спостерігач; 3. Виразити емоції; 4. Діяти, коли це доцільно; 5. Плекати позитивні стани. 6. Розвивати самоспівчуття за допомогою загальноприйнятих технік).

Питання 8: У разі виникнення у Вас негативних емоцій під час спілкування як реагуєте на емоції, які відчуваєте (рис. 8)?

Результати дослідження, представлені на згаданій вище гістограмі, засвідчили низьку контрольованість власних емоцій в екстремальних умовах чи під час конфліктних ситуацій у 8% опитаних.

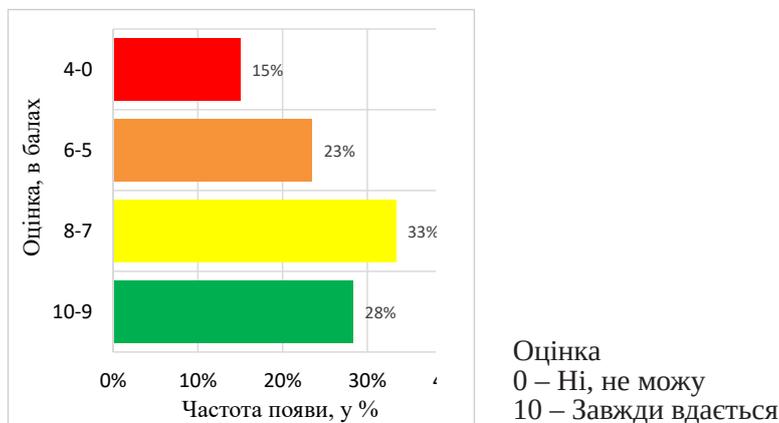

Рис. 6. Гістограма розподілу оцінок

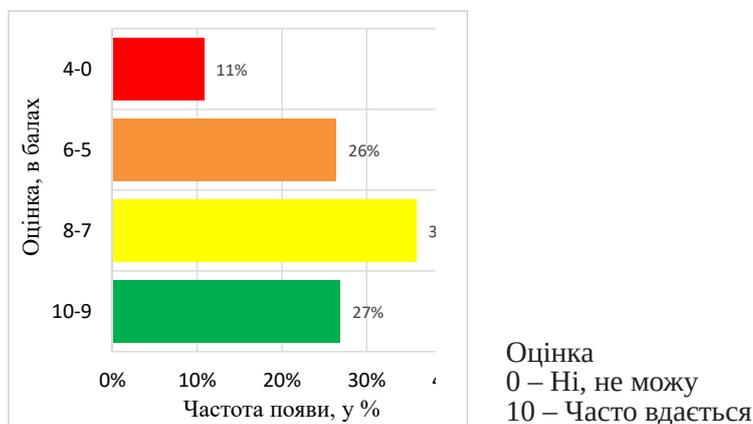
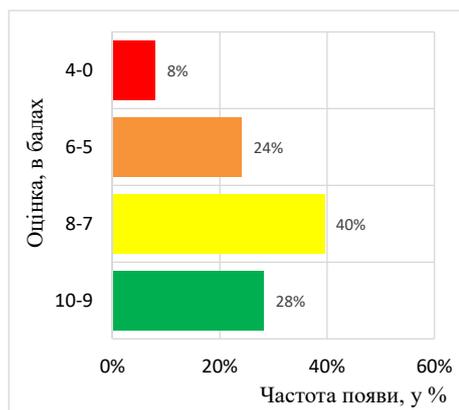

Рис. 7. Гістограма розподілу оцінок

Оцінка
0 – Не контролюю себе
10 – Чітко контролюю себе

Рис. 8. Гістограма розподілу оцінок

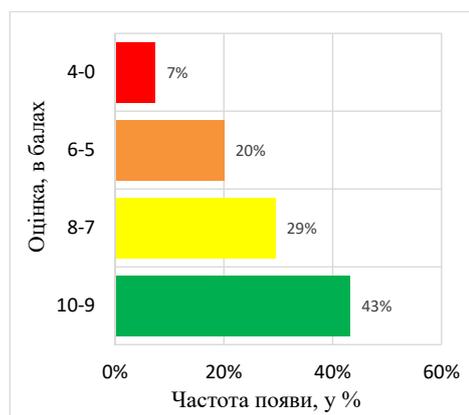
Аналіз відповіді на це запитання виявив і статистично підтвердив вплив жіночої статі на рівень розвитку емоційного інтелекту ($\chi^2=9,98 > \chi^2_{кр}=7,81$).

Питання 9: **Як гадаєте, чи наявна у Вас емпатія** (рис. 9)?

Під час відповіді на наступні запитання студенти виявили високий рівень розвитку емоційної емпатії у 43% випадків. Натомість

лише 7% не відмітили в себе жодної з ознак співпереживання та співчуття (ознак когнітивної емпатії).

Висновки та перспективи подальших досліджень. За результатами опитування ступінь розвитку емоційного інтелекту в здобувачів освіти ІФНМУ перебував на задовільному рівні (68,35, середнє відхилення – 11,79) з максимально можливого балу 90).

Оцінка
0 – Ні, я не вважаю себе емпатичною людиною
10 – Дуже висока

Рис. 9. Гістограма розподілу оцінок

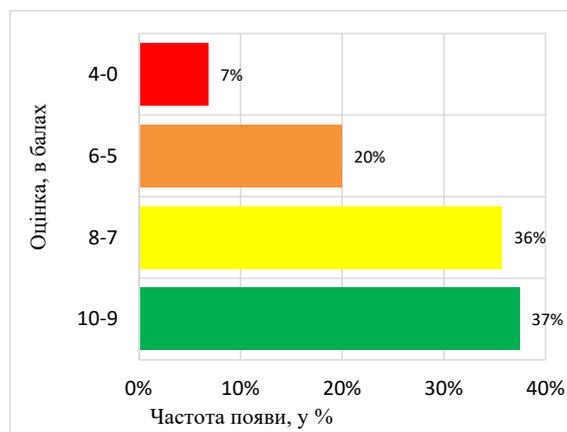

Рис. 10. Гістограма частота появи оцінок під час анкетування за усіма запитаннями анкети

У процесі опитування нами виявлено значущий вплив жіночої статі на ступінь розвитку емоційного інтелекту ($\chi^2=17,678 >> \chi^2_{кр}=7,81$). Також встановлено залежність рівня знань респондентів від ступеню розвитку емоційного інтелекту ($\chi^2=15,59 >> \chi^2_{кр}=7,81$). Констатовано взаємовплив академічної успішності та рівня розвитку емоційного інтелекту здобувачів освіти ІФНМУ, що корелює з багатьма дослідженнями в цій царині ($\chi^2=22,75 >> \chi^2_{кр}=7,81$). До перспектив подальших досліджень належить поглиблене вивчення впливу емоційного інтелекту на академічну успішність студентства Карпатського регіону з метою оптимізації навчально-методичних матеріалів та освітнього процесу загалом.

Інформація про фінансування. Автори заявляють про відсутність фінансування для проведення цього дослідження та написання цієї статті.

References

1. Chalyi, A. (2025). Vplyv emotsiinoho intelektu na uspishnist ta efektyvnist navchannia zdobuvachiv drugoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity [The impact of emotional intelligence on the success and effectiveness of learning of second (master's) level higher education students]. *Ukrainian Pedagogical Journal*, (1), 124–129. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2025-1-124-129> [in Ukrainian].
2. Fedorchenko, V. I., Ivakhniuk, T. V., Ananieva, M. M., Bobrova, N., & Hanchko, O. (2024). Emotsiyniy intelekt u diialnosti vykladacha vyshchoi shkoly, zdobuvacha vyshchoi osvity ta praktykuiuchoho likaria [Emotional intelligence in the activity of a higher education teacher, higher education student, and practicing physician]. *Visnyk Ukrainської медичної стоматологічної академії – Actual Problems of Modern Medicine*, 24 (1), 200–204. DOI: <https://doi.org/10.31718/2077-1096.24.1.200> [in Ukrainian].
3. Kolenko, Yu. H., Linovytska, O. V. & Malunova, H. D. (2019). Komunikatyvna kompetentnist maibutnix likariv-stomatolohiv yak neobkhidna skladova optymizatsii systemy nadання stomatolohichnykh posluh [Communicative competence of future dentists as a necessary component of optimizing the dental care delivery system]. *Modern Dentistry*, (5), 110–112. [in Ukrainian].
4. Panasenko, E. A. (2025). Vplyv emotsiinoho intelektu na akademichnu uspishnist zdobuvachiv vyshchoi osvity: psykholohichni chynnyky ta osvitni praktyky [The impact of emotional intelligence on academic success of higher education students: Psychological factors and educational practices]. *Naukovi zapysky – Scientific Notes*, 1(7), 101–108. DOI: <https://doi.org/10.32782/cusu-psy-2025-1-13> [in Ukrainian].
5. Suprun, I. (2024). Zviazok emotsiinoho intelektu ta akademichnoi uspishnosti studentiv ZVO u period povnomasshtabnoi viiny v Ukraini [The

Інформація щодо конфлікту інтересів. Автори заявляють про відсутність будь-яких реальних або потенційних конфліктів інтересів.

Внесок кожного з авторів. Ірина Лембрик – розробка ідеї та формулювання мети дослідження, етапи проведення дослідження, зокрема виконання експериментів або збору даних/доказів.

Ірина Рачкевич – забезпечення анотування, упорядкування та збереження дослідницьких даних для їх подальшого використання та повторного застосування, організація та забезпечення фінансової підтримки дослідницького проекту, що став підґрунтям для підготовки цієї публікації.

Тетяна Шатинська – підготовка методології та дизайну дослідження, організаційне забезпечення та координація планування і виконання дослідження.

Автор схвалив остаточний варіант рукопису.

relationship between emotional intelligence and academic achievement of higher education students during the full-scale war in Ukraine]. Qualifying master's thesis, specialty 053 Psychology. Kyiv. [in Ukrainian].

6. Alvi, T., Nadakuditi, R. L., Alotaibi, T. H., Aisha, A., Ahmad, M. S., & Ahmad, S. (2023). Emotional intelligence and academic performance among medical students: A correlational study. *European Review for Medical and Pharmacological Sciences*, 27(4), 1230–1237. DOI: https://doi.org/10.26355/eurev.202302_31355

7. Hashmi, S., Tahir, O., Nasir, Z., Hasnain, H., Ullah Riaz, R. S., Ali Khan, H. M., Ahmed, S. & Khalid, A. (2024). Impact of emotional intelligence on professional performance and stress resilience among healthcare practitioners. *Cureus*, 16, Article e74113. DOI: <https://doi.org/10.7759/cureus.74113>

8. Hatamnejad, M. R., Hosseinpour, M., Shiasi, S., Seifae, A., Sayari, M., Seyyedi, F., Lankarani, K. B., & Ghahramani, S. (2023). Emotional intelligence and happiness in clinical medical students: A cross-sectional multicenter study. *Health Science Reports*, 6(12), Article e1745. DOI: <https://doi.org/10.1002/hsr2.1745>

9. Horne, M. J., Allbright, M., Galbraith, D. A., & Patel, A. (2024). Emotional intelligence in medicine: An investigation of the significance for physicians, residents, and medical students: A systematic review. *Journal of Surgical Education*, 81(12), Article 103307. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jsurg.2024.103307>

10. Maity, S., De Filippis, S. M., Aldanese, A., McCulloch, M. A., Sandor, A. P., Perez Cajigas, J. E., Antoniadis, Y., Rochester, T. D. T., Carter, L. E., Preisig, A. M., Kobeissi, J. A., Nayak, N., Mendoza, J. E., & Nauhria, S. (2025). Enhancing emotional intelligence in medical education: A systematic review of interventions. *Frontiers in Medicine*, 12, Article 1587090. DOI: <https://doi.org/10.3389/fmed.2025.1587090>

11. Rehman, R., Tariq, S., & Tariq, S. (2021). Emotional intelligence and academic performance of students. *Journal of the Pakistan Medical Association*, 71 (12), 2777–2781. DOI: <https://doi.org/10.47391/JPMA.1779>

12. Sahney, R., Malhotra, P., & Mohanan, A. (2024). Elevating healthcare with emotional intelligence: Lessons from the COVID-19 pandemic. *Current Medicine Research and Practice*, 14(4), 181–185. DOI: https://doi.org/10.4103/cmnp.cmnp_34_24

13. Shah, D. (2021). A review of emotional intelligence studies in medical education and practice. *International Journal of Current Research*, 13(8), 18502–18506.

14. Shrivastava, S., Martinez, J., Coletti, D. J., & Fornari, A. (2022). Interprofessional leadership development: Role of emotional intelligence and communication skills training. *MedEdPORTAL*, 18, Article 11247. DOI: https://doi.org/10.15766/mep_2374-8265.11247

15. Toriello, H. V., Van de Ridder, J. M. M., Brewer, P., Mavis, B., Allen, R., Arvidson, C., Kovar-Gough, I., Novak, E., O'Donnell, J., Osuch, J., & Ulrich, B. (2022). Emotional intelligence in undergraduate medical students: A scoping review. *Advances in Health Sciences Education: Theory and Practice*, 27(1), 167–187. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10459-021-10079-2>

Електронна адреса для листування: tetjanaua16@gmail.com

Дата першого надходження статті до видання: 16.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 31.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 26.03.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)